

2020

Helyi tanterv

Állampolgári ismeretek

8. évfolyam

VESZPRÉMI CHOLNOKY JENŐ
ÁLTALÁNOS ISKOLA

Készült a NAT (5/2020.1.31.Kormányrendelet)-hoz alkotott kerettanterv felhasználásával

Állampolgári ismeretek

Heti és éves óraterv

évfolyam	A tantárgy heti óraszám	A tantárgy éves óraszám
8.	1 óra	34 óra

A tematikai egységek áttekintő táblázata

A NAT, a kerettantervi és a helyi tantervi témakörök illeszkedése, az órakeret felosztása témakörönként

A NAT fő témakörei:

1. A család, a családi szocializáció jellemzői, a hagyományos családmódel
2. A család gazdálkodása és pénzügyei
3. Településünk, lakóhelyünk megismerése
4. Nemzet, nemzetiség; a haza iránti kötelezettségeink
5. A magyar állam alapvető intézményei, az állam szerepe a gazdaságban
6. Mindennapi ügyintézés, felkészülés a felnőttkori szerepekre, feladatokra
7. A fogyasztóvédelem alapjai
8. A nagy ellátórendszerek: oktatás, egészségügy és a szociális ellátás

8. évfolyam

	Helyi tantervi témakör címe	NAT témakör	Órakeret
1.	Család; a családi szocializáció jellemzői, a hagyományos családmódel	1.	4 óra
2.	A család gazdálkodása és pénzügyei	2.	3 óra
3.	Településünk, lakóhelyünk megismerése	3.	6 óra
4.	Nemzet, nemzetiség; a haza iránti kötelezettségeink	4.	6 óra
5.	A magyar állam alapvető intézményei, az állam szerepe a gazdaságban	5.	5. óra
6.	Mindennapi ügyintézés; felkészülés a felnőttkori szerepekre, feladatokra	6.	4.óra
7.	A fogyasztóvédelem alapjai	7.	3 óra
8.	A nagy ellátórendszerek: köznevelés, egészségügy és szociális ellátás	8.	3 óra
	Az éves óraszám		34 óra

Állampolgári ismeretek

Az állampolgári ismeretek tantárgy koncepciójának kialakításában, a nevelési-oktatási szakaszok tervezésekor meghatározó szerepet játszottak azok a társadalmi elvárások, amelyek szerint a mindennapi életben történő eligazodás, az állampolgári léthez szükséges ismeretek, készségek, képességek elsajátítása, összességében a felnőttkori szerepekre való felkészülés már az általános iskola záró szakaszában jelenjen meg. Fontos szerepet kap az a szakmai igény, hogy a demokratikus gondolkodás és a hazaszeretet megalapozása és erősítése már az általános iskolai nevelés időszakában kezdődjön meg.

Az állampolgári ismeretek tantárgy tanulása révén a tanuló támpontokat kap a mindennapi életben történő tájékozódásához. Az alapvető ismeretek elsajátításán túl lehetőség nyílik a készség- és képességfejlesztésre, olyan tevékenységek kipróbálására és gyakorlására, amelyek segítik felkészülését a felnőtt szerepekre, megalapozzák a tájékozott, nyitott és érdeklődő személyiség és felelős polgári mentalitás kialakulását. A tantárgy fontos terepe a közösségért történő felelősségvállalás kialakításának, hazaszeretet, a nemzeti öntudat kialakításának és megerősítésének, a haza iránti kötelezettségek megismerésének.

Az új tantárgy először a 7–8. évfolyam nevelési-oktatási szakaszában jelenik meg, miközben – közös tanulásterületen osztozva – több szállal kötődik a történelem, valamint az erkölcs és etika tantárgyakhoz. A közös tanulásterülethez tartozó ismeretek köre, a jelenségek és folyamatok értelmezése, az ok – okozati összefüggések érvényesítése, a mérlegelő gondolkodás megalapozása, a társas együttműködés, az egyén és közösség viszonyának kérdései, a közösségi értékek és a felelősségvállalás kiemelése, a társadalmi együttélés

követelményeinek és dilemmáinak megbeszélése a történelem, az állampolgári ismeretek, az erkölcs és etika tantárgyak tanulásának folyamatos összehangolását és együttműködését feltételezi. Épít a hon – és népismeret tantárgy ismeretanyagára, nevelési céljaira is. A tantárgy a földrajz tanuláshoz is kötődik, hiszen a lokális és a regionális szemlélet kialakítása, a társadalmi alrendszerek funkcióinak és az intézmények szerepének vizsgálata mindkét diszciplína fejlesztési feladatai között szerepel. Az állampolgári ismeretek tantárgynak is célja a pénzügyi tudatosság megalapozása és a fenntarthatóság kritériumainak megismertetése, ezért – mind az általános iskolai, mind a középiskolai képzés záró szakaszában – épít a földrajz keretében tanult gazdasági és pénzügyi ismeretekre.

Az állampolgári ismeretek tantárgy a Nemzeti alaptantervben rögzített kulcskompetenciákat az alábbi módon fejleszti:

A tanulás kompetenciái: A tanuló az információk gyűjtése, rendszerezése és feldolgozása közben megkülönbözteti a lényegest a lényegtelentől, és arra törekszik, hogy hiteles szövegeket használjon fel beszámoló elkészítéséhez. Önállóan vagy megadott szempontok alapján képes megkülönböztetni egymástól a megalapozott, tudományos háttérű és a hamis következtetéseket tartalmazó leírásokat, gondolatsorokat. Az érveléstechnikák alkalmazásával, mások véleményének megismerésével tovább fejlődik vitakultúrája.

A kommunikációs kompetenciák: A tanuló véleménynyilvánításához, érveléséhez, a vitahelyzetekben való megszólalásaihoz a kommunikációs helyzetnek megfelelő nyelvhasználat és viselkedés társul. A véleménynyilvánítás és a vitakultúra fejlesztése az autonóm magatartás kialakulását és a másik ember iránti tiszteletet, a más vélemények mérlegelését egyaránt segíti.

A digitális kompetenciák: A tanuló információk gyűjtéséhez és rendszerezéséhez használja a könyvtári dokumentumokat és az internetet, a beszámolók egy részéhez digitális tartalmakat készít. Az önálló és a társas tanulás folyamatában tanári segítséggel körültekintően választja ki az ismeretforrásokat, ha szükséges, tanácsot kér vagy tanácsot ad a médiahasználatról.

A matematikai, gondolkodási kompetenciák: A tanuló információkat, tényeket, adatokat gyűjt, válogat, önállóan vagy társaival együttműködve rendszerez. Társadalmi jelenségeket hasonlít össze, összefüggéseket állapít meg, következtetéseket, magyarázatokat fogalmaz meg. A társadalommal, a honvédelemmel és az állampolgári feladatokkal kapcsolatban képes a problémák azonosítására, releváns kérdéseket alkot, javaslatokat tesz, társaival tervezeteket készít. Nyitott annak átgondolására, hogy a tudományos-technológiai fejlődés, a környezetvédelemmel kapcsolatos problémák és a fenntarthatóság kérdésköre miképpen hat életútjára, családjára és hazájára.

A személyes és társas kapcsolati kompetenciák: A pedagógus vagy a társak orientáló észrevételeit, javaslatait és tanácsait figyelembe véve a tanuló képes korrigálni álláspontját, véleményét, valamint módosíthatja, átértékelheti, felülbíráhatja döntéseit. A társas tanulás közösségi élménye növeli önbizalmát, önbecsülését, egyúttal segíti reális énképének alakulását, és erősíti a közösségért történő felelősségvállalást.

A kooperatív tanulás révén az együttes tevékenység saját élménnyé válik. A tanuló társaival közös véleményt alakít ki, javaslatokat fogalmaz meg és terveket készít. A tanulás folyamán sok esetben társaival együttműködve dolgoz fel szövegeket, készít beszámolókat, gyűjt információkat, továbbá bekapcsolódik egy téma vagy probléma közös megbeszélésébe, ennek során érveket-ellenérveket fogalmaz meg.

A tanulási tevékenységek jellege, a társas tanulás lehetőségei olyan szituációkat és légkört teremtenek, amelyek biztosítják a tanuló szorongásmentes önkifejezését, ezek révén támogatják véleményének, gondolatainak, érveinek szabad kifejtését, ugyanakkor tudatosítják, hogy saját szempontjai csak mások hasonló megnyilvánulásainak tiszteletben tartásával, érveinek megértésével, egyeztetésével érvényesülhetnek.

A kreativitás, a kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciái: A tanuló lakóhelye történetét és a település kulturális, néprajzi értékeit megismerve arra törekszik, hogy gazdagítsa a helyi társadalom életét. Önállóan és társaival együttműködve újságcikket ír, weboldalt szerkeszt. Problémaérzékenység, egyúttal együttműködő, segítő szemlélet jellemzi a projektekből való tevékenységét.

Munkavállalói, innovációs és vállalkozói kompetenciák: A mindennapi élethez kapcsolódó készségfejlesztés, a hivatali ügyintézés intézményeinek és alapvető eljárásainak megismerése, a munkavállaláshoz szükséges ismeretek és készségek megszerzése, fejlesztése elősegíti a tanulónak a felnőtt szerepekre való felkészülését. A tanuló javaslatokat fogalmaz meg, tervezeteket készít; mindez hozzájárul az innováció iránti nyitottság és igény, valamint a felelősségteljes munkamorál megalapozásához.

8. évfolyam

Az állampolgári ismeretek tantárgy tanulásával a tanuló azokat az érvényes ismereteket sajátíthatja el és azon készségeket szerezhetheti meg, amelyeket a mindennapi életben hasznosíthat, amelyek révén felkészülhet felnőtt szerepeire, tudatos és felelős állampolgárrá és egyben elkötelezett hazafivá válhat.

A témakörök struktúrájának kialakításakor két alapvető szempont érvényesült. A témák bővülő egymásra épülése koherens rendszert alkot: a család, mint a társadalom legalapvetőbb intézménye, a tanuló településének megismerése, a lakóhely kulturális értékeinek kiemelése, az intézmények, szervezetek működésének, majd a nagyobb rendszerek funkciójának vizsgálata, a nemzeti közösséghez tartozás feltételeinek számbavétele, a nemzeti identitás alkotóelemeinek megbeszélése, a haza iránti kötelezettségek megismerése, a nemzeti/etnikai kisebbségi jogok azonosítása. Ezen témakörök egymásra épülésével a tanuló rendszerszemlélete is alakul: differenciált tudást szerezhethet meg szűkebb és tágabb környezetéről, hazájáról és a társadalomról, amelyben él.

A tanuló elsajátítja a mindennapi életben alkalmazandó készségeket, tájékozódik a munka világában, megismeri a tudatos fogyasztóvá válás meghatározó és a fenntarthatóság alapvető szempontjait: támogatást kap a felnőtt élet szerepeire történő felkészüléséhez.

Az állampolgári ismeretek tantárgy épít a tanulók együttműködésére, az egyéni teljesítményre és érdeklődésre, valamint a tanulók csoportos tevékenységére. A pedagógus a nevelő – oktató munka során a tanulói tevékenységeket megszervező, irányító, illetve koordináló feladatai is megjelennek, a tanulási folyamatban a segítő-támogató szemléletmód jellemzi a tevékenységét. A tanuló teljesítményének értékelésében az önértékelés, a csoportos megbeszélés, a társak kölcsönös javaslatai is szerepet kaphatnak. A társas tanulás alkalmi révén a tanuló megtapasztalhatja a nézetek, vélemények sokféleségét, kifejezheti saját gondolatait, amelyekbe beépítheti mások értékes megnyilvánulásait, ezek révén fejlődhet önismerete és önértékelése is.

A Családtörténelmi kutatás, a Településkutatás és a Szakmák, foglalkozások, mesterség és hivatás projektet az iskolai tematikus hetek, témahetek, projektnapok keretében valósíthatják meg a tanulócsoporthok.

A tantárgy tanulási eredményeinek követésére alapvetően a tanulást támogató értékelés ajánlott, s ebben a tanulókat segítő, fejlesztő visszajelzések, amelyek között a pedagógus és a társak értékelése ugyanúgy szerepet játszik, mint a csoportos megbeszélés és önértékelés. Az értékelési folyamatban kiemelt szempont a tanuló bekapcsolódása a kooperatív tevékenységekbe, továbbá lényeges az önállóan vagy társaival közösen végzett digitális eszközhasználaton alapuló feladatok megoldása. Összegző-minősítő értékelés (ötfokozatú skálán értelmezett érdemjeggyel) javasolt a tanuló mindennapi életben való tájékozódásához kapcsolódó témakörök esetében (*Mindennapi ügyintézés; Felkészülés a felnőtt szerepekre; Köznevelés; Az egészségügyi rendszer és a szociális ellátás*) és *A magyar állam intézményei; Az állam szerepe a gazdaságban* témakörnél.

1. TÉMAKÖR: Család; a családi szocializáció jellemzői; a hagyományos családmódel
ÉVES ÓRASZÁMA: 4 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- felismeri a családi szocializációnak az ember életútját befolyásoló jelentőségét.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK	TEVÉKENYSÉGEK	ELVÁRT EREDMÉNY
<ul style="list-style-type: none"> – Az önismeret, önértékelés és a reális énkép alakítása – A kommunikációs készség fejlesztése – A véleményalkotás és a véleménynyilvánítás fejlesztése – Az élményalapú, tapasztalati tanulás elősegítése – A generációk közötti kapcsolat, a nemzedékek közötti párbeszéd erősítése – Az egymást követő generációk életútjának megismerése révén a történetiség saját élményű megtapasztalása – A hagyományos családmódel közösségi és társadalmi fontosságának tudatosítása, a családi szerepek megismerése – Ismeretszerzés, forrásfeldolgozás a családi szocializáció folyamatáról és jellemzőiről – Családtörténeti kutatás projekt a tanuló választása és egyéni tervezés alapján – A család fogalma és társadalmi szerepe; A család: szeretetközösség, együttműködés, kölcsönösség, tisztelet; A családi szerepek; A családi szocializáció jellemzői 	<ul style="list-style-type: none"> – Különböző szövegtípusok feldolgozása (naplók, ismeretterjesztő szövegek, memoárok) tartalmi elemeinek megértése, értelmezése és bemutatása a család fogalma és társadalmi szerepe témakörben – Szempontok és minta segítségével családtörténeti interjúterv összeállítása – Káté összeállítása, plakát készítése a családi szerepekről – Kérdések megfogalmazása, kérdéssor összeállítása minta alapján: családtörténeti interjúterv készítése – Családtörténeti fotómontázs, digitális tartalmak összeállítása – Valós vagy elképzelt családtörténeti interjú készítése 	<ul style="list-style-type: none"> – értelmezi a családi kohézió alapelemeit, jellemzőit: együttműködés, szeretetközösség, kölcsönösség, tisztelet; – értelmezi a család mint a társadalom alapvető intézményének szerepét és jellemzőit; – felismeri a véleménynyilvánítás, érvelés, a párbeszéd és a vita társadalmi hasznosságát.

FOGALMAK	család, házasság, családi szerepek, gyermekvállalás
-----------------	---

2. TÉMAKÖR: A család gazdálkodása és pénzügyei

ÉVES ÓRASZÁMA: 3 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- ismeri a családi háztartás összetevőit, értelmezi a család gazdálkodását meghatározó és befolyásoló tényezőket.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK	TEVÉKENYSÉGEK	ELVÁRT EREDMÉNY
<ul style="list-style-type: none"> – Az önismeret, önértékelés és a reális énkép alakítása – A kommunikációs készség fejlesztése – A csoportosítási és rendszerezési készség fejlesztése; a rendszerszemlélet alakítása – A több nézőpontú, mérlegelő gondolkodás fejlesztése – Az élményalapú, tapasztalati tanulás elősegítése – A digitális kompetencia fejlesztése – A szövegértés, szövegalkotás fejlesztése – A véleményalkotás és a véleménynyilvánítás támogatása – A háztartás fogalmának értelmezése – A család bevételeinek és kiadásainak csoportosítása – Információk gyűjtése és értelmezése a család megtakarítási lehetőségeiről – A tudatos vásárlás családi és társadalmi hatásainak megismertetése, az ok – okozati összefüggések feltárása 	<ul style="list-style-type: none"> – Családi háztartás, a család pénzügyeivel kapcsolatos dokumentumok elemzése – Egy elképzelt családi bevételeinek és kiadásainak megtervezése – Szakértői mozaik vagy más, kooperatív csoportmunkában használható értékelő, ellenőrző tevékenység segítségével egy fiktív családi költségvetés vizsgálata – Infokommunikációs eszközök segítségével információk gyűjtése és értelmezése a család megtakarítási lehetőségeiről – Érvek összegyűjtése a tudatos vásárlás családi és társadalmi hatásairól – Plakát vagy digitális eszközzel elkészített produktum a bevételekről és a kiadásokról, a megtakarítási lehetőségekről – A környezettudatos életmód alakításának 	<ul style="list-style-type: none"> – felismeri a családi háztartás gazdasági-pénzügyi fenntarthatóságának és a környezettudatos életvitel kialakításának társadalmi jelentőségét.

<ul style="list-style-type: none"> – A családok takarékosági lehetőségei, a környezettudatos életvitel – A családokra jellemző fogyasztási szokások – Családi költségvetés alapvető elemeinek megismerése, értelmezése, a következtetések megfogalmazása – Családi háztartás; Bevételek, kiadások; A család fogyasztási szokásai 	<p>lehetőségeit, tényezőit feltáró képzelt vagy valós riport készítése</p>	
<p>FOGALMAK</p>	<p>családi háztartás, a család bevételei: jövedelmek, társadalmi juttatások, a tulajdonból származó jövedelmek, örökség, nyereség, a család kiadásai: létszükségleti kiadások, jóléti (például kulturális, szabadidős és rekreációs) kiadások, rendkívüli kiadások, fogyasztás, pénzügyi tudatosság, gazdasági-pénzügyi fenntarthatóság, környezettudatosság;</p>	

3. TÉMAKÖR: Településünk, lakóhelyünk megismerése

ÉVES ÓRASZÁMA: 6 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK:

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- ismeri településének, lakóhelyének kulturális, néprajzi értékeit, a település történetének alapvető eseményeit és fordulópontjait;
- ismeri a saját településének, lakóhelyének alapvető jellemzőit, értelmezi a településen működő intézmények és szervezetek szerepét és működését.

<p>FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK</p>	<p>TEVÉKENYSÉGEK</p>	<p>ELVÁRT EREDMÉNY</p>
<ul style="list-style-type: none"> – A csoportosítási és rendszerezési készség fejlesztése; a rendszerszemlélet alakítása – A több nézőpontú, mérlegelő gondolkodás fejlesztése – A kommunikációs készség fejlesztése 	<ul style="list-style-type: none"> – Településtörténeti kvíz összeállítása – Ötletbörze: a település fejlesztése, a település környezetének javítása – Plakát vagy digitális tartalom készítése a település közintézményeiről, működésükről 	<ul style="list-style-type: none"> – társaival együttműködve a lakóhelyével kapcsolatos javaslatokat fogalmaz meg, tervet készít a település fejlesztésének lehetőségeiről; – felismeri a véleménynyilvánítás, érvelés, a párbeszéd és a

<ul style="list-style-type: none"> - A véleményalkotás és a véleménynyilvánítás fejlesztése - A generációk közötti kapcsolat, a nemzedékek közötti párbeszéd erősítése - Az élményalapú, tapasztalati tanulás elősegítése - Az együttműködési és a szervezőképesség fejlesztése - Szövegértési és szövegalkotási készség fejlesztése - Digitális kompetencia fejlesztése - A település, lakóhely környezeti sajátosságainak, történelmének megismerése - A településen jelenlévő egyházi, vagy kulturális szervezet, sportegyesület megismerése - A település, lakóhely jellemzőinek megismerése - A település történelmi, kulturális, néprajzi értékeinek megismerése - A település, lakóhely közintézményei - A település fejlesztésének lehetőségei - A település, lakóhely alapvető jellemzői; A település történetének sajátosságai; A lakóhely kulturális értékei; A településen működő intézmények és szervezetek 	<ul style="list-style-type: none"> - Önálló vagy társas együttműködés eredményeként tematikus fotógalériák összeállítása a lakóhelyről, például Lakóhelyem múltja, archív fotók felhasználásával (Lakóhelyünk múltja...); Lakóhelyem, ahogy én látom (Lakóhelyünk, ahogy mi látjuk...) - Kreatív írás: Az önálló vagy a társas tevékenység révén különböző publicisztikai műfajú szövegek alkotása a település kulturális értékeiről és/vagy mindennapi életéről, eseményeiről az iskola honlapja vagy a helyi újság, weboldal számára - Helytörténeti tabló készítése - Tematikus fotógalériák összeállítása a lakóhelyről: múltja, környezeti-természeti és kulturális értékei, jellegzetes épületei 	<p>vita társadalmi hasznosságát;</p> <ul style="list-style-type: none"> - arra törekszik, hogy feladatai egy részét a társas tanulás révén teljesítse; - önállóan vagy társaival együttműködve javaslatokat fogalmaz meg, tervet, tervezetet készít.
<p>FOGALMAK</p>	<p>intézmény, önkormányzat, polgármester, polgármesteri hivatal, jegyző, egyház, vallási közösség, szervezet, karitatív szervezet, civil szervezet, alapítvány, településfejlesztés, társadalmi felelősség, fenntarthatóság;</p>	

4. TÉMAKÖR: Nemzet, nemzetiség; a haza iránti kötelezettségek

ÉVES ÓRASZÁMA: 6 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK:

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- megfogalmazza a nemzeti identitás jelentőségét az egyén és a közösség szempontjából is.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK	TEVÉKENYSÉGEK	ELVÁRT EREDMÉNY
<ul style="list-style-type: none">– Az önismeret fejlesztése– Az élményalapú, tapasztalati tanulás elősegítése– A több nézőpontú, mérlegelő gondolkodás fejlesztése– A kommunikációs készség fejlesztése– A véleményalkotás és a véleménynyilvánítás fejlesztése– Digitális kompetencia fejlesztése– Szövegértési és szövegalkotási készség fejlesztése– Nemzeti identitás, hazaszeretet kialakítása, megerősítése– A magyar kulturális örökség és hagyományok megismerése– A közösség iránti köteleességtudat és felelősségérzet kialakítása, a patriotizmus és lokálpatriotizmus értelmezése– A honvédelem szerepének, lehetőségeinek, feladatainak megismerése– Más kultúrák iránti érdeklődés kialakítása– A nemzetállamok helye, szerepe és fontossága a globális világban– Magyarország és az Európai Unió kapcsolatrendszerének megismerése, elemzése– Népek, nemzetiségek megismerése	<ul style="list-style-type: none">– Fogalommagyarázat készítése– Forráselemzés: a nemzeti öntudat és a hazaszeretet megjelenése a művészeti alkotásokban– Digitális tartalmakkal támogatott előadás készítése a magyarországi nemzetiségek vagy egy nemzetiség hagyományairól, kultúrájáról– Vita a jogok és köteleességek egyensúlyáról– Gyűjtőmunka a honvédelem feladatairól, az ezzel kapcsolatos állampolgári kötelezettségekről– Lehetőség szerint a Honvédség állományából előadó meghívása az ország védelmével kapcsolatos feladatok témakörében– Esszéírás a nemzeti identitás megerősítésének fontosságáról– Tabló készítése az Európai Unió legfontosabb intézményeiről– Előadás a nemzeti önrendelkezés szerepéről a globális környezetben, ennek megvitatása– Grafikus szervező készítése Magyarország legfontosabb kétoldalú és többoldalú kötelezettségeiről, kapcsolatrendszeréről	<ul style="list-style-type: none">– társaival megvitatja a nemzetek, nemzetállamok helyét és szerepét a globális világban;– értelmezi és társaival megbeszéli a honvédelem jelentőségét a globalizáció korában;– felismeri a véleménynyilvánítás, érvelés, a párbeszéd és a vita társadalmi hasznosságát;– arra törekszik, hogy feladatai egy részét a társas tanulás révén teljesítse;– beszámolója elkészítéséhez önállóan vagy segítséggel használja az infokommunikációs eszközöket.

<p>Magyarországon és a Kárpát-medencében</p> <ul style="list-style-type: none"> – Nemzetfogalom, nemzeti identitás, nemzetállam; Lokálpatriotizmus, hazafiság, európaiság; Nemzetiségek, nemzetiségi jogok 		
FOGALMAK	nemzet, nemzeti identitás, honvédelem, nemzeti kisebbség, nemzetiség, nemzetiségi jogok, Európai Unió, jogok és kötelezettségek, hazaszeretet, globalizáció, nemzetpolitika	

5. TÉMAKÖR: A magyar állam alapvető intézményei; az állam szerepe a gazdaságban

ÉVES ÓRASZÁMA: 5 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK:

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- ismeri a magyar állam alapvető intézményeinek feladatkörét és működését;
- értelmezi a törvényalkotás folyamatát;
- azonosítja az igazságszolgáltatás intézményeit és működésük jellemzőit;
- értelmezi az állam gazdasági szerepvállalásának területeit.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK	TEVÉKENYSÉGEK	ELVÁRT EREDMÉNY
<ul style="list-style-type: none"> – A kommunikációs készség fejlesztése – Digitális kompetencia fejlesztése – Szövegértési és szövegalkotási készség fejlesztése – A csoportosítási és rendszerezési készség fejlesztése; a rendszerszemlélet alakítása – A több nézőpontú, mérlegelő gondolkodás fejlesztése – Az élményalapú, tapasztalati tanulás elősegítése – A magyar állam alapvető intézményeinek megismerése, rendszerezése 	<ul style="list-style-type: none"> – Magyarország államformáiról időszalagos bemutató készítése – A törvényalkotás folyamatának bemutatása tanulói kiselőadás segítségével – Folyamatábra vagy egyéb grafikai szervező készítése és értelmezése a törvényalkotás folyamatáról – Igazságszolgáltatás részei: plakát vagy digitális tartalom készítése – Vita: a közteherviselés szerepéről, az adóelkerülés morális és gazdasági következményeiről 	<ul style="list-style-type: none"> – felismeri a jogok és kötelezettségek közötti egyensúly kialakításának és fenntartásának fontosságát; – beszámolója elkészítéséhez önállóan vagy segítséggel használja az infokommunikációs eszközöket; – felismeri a közteherviselés társadalmi és erkölcsi jelentőségét, kiemeli az adómorál javításának fontosságát.

<ul style="list-style-type: none"> – A magyar állampolgárság feltételei – A törvényalkotás menete – Az igazságszolgáltatás intézményeinek és funkcióinak megismerése – Az igazságszolgáltatás szereplői és feladatkörük – Az állam feladatainak megismerése, gazdasági szerepének azonosítása – Az állam bevételeinek csoportosítása – A háztartások és az állam kapcsolatrendszere – A közteherviselés, az adózás társadalmi jelentősége – A magyar állam alapvető intézményei: köztársasági elnök, Országgyűlés, Kormány, Alkotmánybíróság; Az igazságszolgáltatás funkciója és jellemzői; A bíróságok és az ügyészségek; Az ügyvéd tevékenysége és szerepe; Az állam szerepe a gazdaságban 	<ul style="list-style-type: none"> – Szakértői mozaik: A magyar állam alapvető intézményei; Az állam szerepe a gazdaságban – Strukturált szövegalkotási feladat – az állami intézmények rendszerének vázlatos bemutatása – Egy kiválasztott intézmény egy napjáról, az ott elvégzett feladatokról elképzelt hivatalnok élménybeszámolójának készítése – Plakát vagy digitális bemutató készítése az állampolgári jogokról és kötelezettségekről. 	
<p>FOGALMAK</p>	<p>állam, államforma, állampolgárság, alkotmány, Magyarország Alaptörvénye, köztársasági elnök, Országgyűlés, törvény, Kormány, Alkotmánybíróság, jogképeség, korlátozott jogképeség, intézmény, polgári per, büntetőper, bíróság, ügyészség, ügyvéd, közteherviselés, adó, adófajták, adómorál, pénzügyi tudatosság, rendvédelem, katasztrófavédelem;</p>	

6. TÉMAKÖR: Mindennapi ügyintézés, felkészülés a felnőttkori szerepekre

ÉVES ÓRASZÁMA: 4 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK:

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- azonosítja a mindennapi ügyintézés alapintézményeit, az alapvető ellátó rendszerek funkcióját és működési sajátosságait;
- megismeri és értelmezi a diákmunka alapvető jogi feltételeit, kereteit.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK	TEVÉKENYSÉGEK	ELVÁRT EREDMÉNY
<ul style="list-style-type: none"> - A csoportosítási és rendszerezési készség fejlesztése; a rendszerszemlélet alakítása - A több nézőpontú, mérlegelő gondolkodás fejlesztése - A kommunikációs készség fejlesztése - Az élményalapú, tapasztalati tanulás elősegítése - A generációk közötti kapcsolat, a nemzedékek közötti párbeszéd erősítése - Digitális kompetencia fejlesztése - Szövegértési és szövegalkotási készség fejlesztése - A mindennapi ügyintézés alapvető feladatai, a legfontosabb ügýtípusok - Az elektronikus ügyintézés - A diákmunka jogi feltételeinek, speciális jellemzőinek megismerése - Foglalkozások, szakmák, hivatások szempontok csoportosítása, összehasonlítása - A munkaerőpiac alapvető feltételrendszerének megismerése - Az életpálya-tervezés kérdései - A mindennapi ügyintézés területei; Az állampolgár hivatali ügyintézése; Foglalkozások, szakmák, a szakmaszerkezet változásai 	<ul style="list-style-type: none"> - Tabló készítése a családokat érintő legfontosabb hivatali ügýtípusokról - Helyzetgyakorlat vagy szituációs játék a mindennapi ügyintézés egy-egy eljárásáról - Vita: a diákmunka szerepe és lehetőségei - Grafikai szervező segítségével a szakmák, foglalkozások, hivatások csoportosítása - Kiselőadás, prezentáció készítése a digitalizáció és robotika szerepéről a munkaerőpiac változásaiban - Plakát készítése a pályaorientációt meghatározó tényezőkről - A szakmák, foglalkozások, mesterség és hivatás projekthez kapcsolódva beszámoló készítése egy szakmáról, szakmacsoportról 	<ul style="list-style-type: none"> - társaival együttműködve információkat gyűjt és értelmez a foglalkoztatás, a szakmaszerkezet változásairól; - arra törekszik, hogy feladatai egy részét a társas tanulás révén teljesítse; - beszámolója elkészítéséhez önállóan vagy segítséggel használja az infokommunikációs eszközöket.
FOGALMAK	<p>ügyfélkapu, kormányablak, kormányhivatal, járási hivatal, polgármesteri hivatal, települési, fővárosi és kerületi önkormányzat, körjegyzőség, diákmunka, munkaszerződés, pályaorientáció, életpálya-tervezés</p>	

7. TÉMAKÖR: A fogyasztóvédelem alapjai

ÉVES ÓRASZÁMA: 3 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK:

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- fogyasztási szokásaiban érvényesíti a tudatosság szempontjait is.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK	TEVÉKENYSÉGEK	ELVÁRT EREDMÉNY
<ul style="list-style-type: none">– A kommunikációs készség fejlesztése– A több nézőpontú, értelmező gondolkodás fejlesztése– A rendszerezési képesség fejlesztése, a rendszerszemlélet alakítása– Digitális kompetencia fejlesztése– Szövegértési és szövegalkotási készség fejlesztése– A döntési képesség fejlesztése– Az élményalapú, tapasztalati tanulás elősegítése– A fogyasztóvédelem fogalmának értelmezése– A fogyasztóvédelem tipikus területei– A fogyasztói jogok és azok érvényesítésének lehetőségei– A fogyasztói társadalom kialakulása, sajátosságai: lehetőségek és veszélyek– A tudatos fogyasztói magatartás és a fenntarthatóság, környezetvédelem kapcsolata– Szerkezeti és folyamatábra értelmezése a fogyasztói jogokról és a fogyasztói érdekek érvényesítéséről– A körültekintő vásárlást megalapozó tájékozódás fontosságának tudatosítása	<ul style="list-style-type: none">– Fogyasztóvédelmi tájékoztató plakát készítése,– Elképzelt vagy valós fogyasztóvédelmi esetek gyűjtése a sajtóból vagy a világháló segítségével– Animáció vagy prezentáció készítése a tudatos fogyasztói magatartás ismérveiről– Vita: a tudatos fogyasztói magatartás és a fenntarthatóság kapcsolatáról Folyamatábra készítése a fogyasztói társadalom kialakulásának hatásairól a természeti környezetre	<ul style="list-style-type: none">– beszámolója elkészítéséhez önállóan vagy segítséggel használja az infokommunikációs eszközöket.– értelmezi a fogyasztóvédelem funkcióját.

-- Fogyasztóvédelem; fogyasztói jogok; tudatos fogyasztó		
FOGALMAK	fogyasztóvédelem, fogyasztói jogok, fogyasztói társadalom, a fogyasztói érdekek védelme, tudatos fogyasztó, fenntarthatóság, ökológiai lábnyom	

8. TÉMAKÖR: A nagy ellátórendszerek: köznevelés, egészségügy és a szociális ellátás

ÉVES ÓRASZÁMA: 3 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- értelmezi az alapvető ellátórendszerek funkcióját.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK	TEVÉKENYSÉGEK	ELVÁRT EREDMÉNY
<ul style="list-style-type: none"> – A csoportosítási és rendszerezési készség fejlesztése; a rendszerszemlélet alakítása – A kommunikációs készség fejlesztése – Az élményalapú, tapasztalati tanulás elősegítése – Szövegértési és szövegalkotási készség fejlesztése – Digitális kompetencia fejlesztése – Az empátia erősítése – Az oktatási rendszer legfontosabb elemei, szereplői; felépítése, feladatai – Az egészségügyi ellátás szinterei, feladatai, szereplői – A szociális ellátórendszer feladatai, szerepe a társadalomban – A közfeladatot ellátó személyek (pl. pedagógusok, orvosok, mentők) feladatai, kiemelt társadalmi hasznosságuk megértése 	<ul style="list-style-type: none"> – Tájékoztató plakát készítése egy elképzelt település orvosi ellátásáról – Továbbtanulási tanácsadó kiadvány szerkesztése 8. évfolyamos tanulók részére az egyes iskolatípusokról – Szakértői mozaik: oktatási rendszer, egészségügyi rendszer, szociális ellátás – Vita: a szociális ellátás szerepéről és a társadalmi szolidaritás fontosságáról – Szempontok segítségével beszámoló készítése egy-egy ellátórendszer jellemzőiről: köznevelés, egészségügyi rendszer, szociális ellátás – Információ gyűjtése és digitális térkép készítése a település/járás vagy kerület/megye egészségügyi ellátást biztosító intézményeiről – Grafikai szervező készítése az általános iskola feladatairól, 	<ul style="list-style-type: none"> – beszámolója elkészítéséhez önállóan vagy segítséggel használja az infokommunikációs eszközöket. – értelmezi az alapvető ellátórendszerek funkcióját.

<ul style="list-style-type: none"> – A nagy ellátórendszerek társadalmi, gazdasági hatásainak megismerése – A köznevelési, az egészségügyi és a szociális intézmények jellemzői 	szerepéről a diákok szemszögéből <ul style="list-style-type: none"> – Prezentáció készítése a valamelyik ellátórendszer működéséről 	
FOGALMAK	köznevelés, felsőoktatás, szakképzés, egészségügyi rendszer, társadalombiztosítás, szociális ellátás, családtámogatás, kórház, rendelőintézet, szakorvos, háziorvos;	

Értékelés

Az értékelés kettős céljának megfelelően mindig meg kell találni a helyes arányt a formatív és a szummatív értékelés között. Fontos szerepet kell játszania az egyéni és csoportos önértékelésnek, illetve a diáktársak által végzett értékelésnek is. Törekedni kell arra, hogy a számonkérés formái minél változatosabbak, az életkornak megfelelőek legyenek. A hagyományos írásbeli és szóbeli módszerek mellett a diákoknak lehetőséget kell kapniuk arra, hogy a megszerzett tudásról és a közben elsajátított képességekről valamely konkrét, egyénileg vagy csoportosan elkészített termék létrehozásával is tanúbizonyságot tegyenek.

Formái:

- szóbeli felelet,
- órai munka értékelése
- szorgalmi feladatok elismerése
- projektmunka, prezentáció elismerése
- feladatlapok értékelése,
- tesztek, dolgozatok osztályozása,
- rajzok készítése,
- gyűjtőmunka elismerése,
- prezentáció készítése előre megadott szempontok szerint,
- intézménylátogatási tapasztalatok előadása

Tanév végére elsajátítandó minimumkövetelmény, témakörönként

1.	Család; a családi szocializáció jellemzői, a	Fogalmak: család, házasság, családi szerepek, gyermekvállalás
-----------	--	---

	hagyományos családmodell	– Szempontok és minta segítségével családtörténeti interjúterv összeállítása
2.	A család gazdálkodása és pénzügyei	Fogalmak: családi háztartás, a család bevételei: jövedelmek, társadalmi juttatások, a tulajdonból származó jövedelmek, örökség, nyereség, a család kiadásai: létszükségleti kiadások, jóléti (például kulturális, szabadidős és rekreációs) kiadások, rendkívüli kiadások, fogyasztás, pénzügyi tudatosság, gazdasági-pénzügyi fenntarthatóság, környezettudatosság; - Családi háztartás, a család pénzügyeivel kapcsolatos dokumentumok ismerete
3.	Településünk, lakóhelyünk megismerése	Fogalmak: intézmény, önkormányzat, polgármester, polgármesteri hivatal, jegyző, egyház, vallási közösség, szervezet, karitatív szervezet, civil szervezet, alapítvány, településfejlesztés, társadalmi felelősség, fenntarthatóság; - Helytörténeti ismeretek
4.	Nemzet, nemzetiség; a haza iránti kötelezettségeink	Fogalmak: nemzet, nemzeti identitás, honvédelem, nemzeti kisebbség, nemzetiség, nemzeti jogok, Európai Unió, jogok és kötelezettségek, hazaszeretet, globalizáció, nemzetpolitika - Esszé a jogok és kötelezettségek egyensúlyáról
5.	A magyar állam alapvető intézményei, az állam szerepe a gazdaságban	Fogalmak: állam, államforma, állampolgárság, alkotmány, Magyarország Alaptörvénye, köztársasági elnök, Országgyűlés, törvény, Kormány, Alkotmánybíróság, jogképeség, korlátozott jogképeség, intézmény, polgári per, büntetőper, bíróság, ügyészség, ügyvéd, közteherviselés, adó, adófajták, adómorál, pénzügyi tudatosság, rendvédelem, katasztrófavédelem; - Egy kiválasztott intézmény bemutatása
6.	Mindennapi ügyintézés; felkészülés a felnőttkori szerepekre, feladatokra	Fogalmak: ügyfélkapu, kormányablak, kormányhivatal, járási hivatal, polgármesteri hivatal, települési, fővárosi és kerületi önkormányzat, körjegyzőség, diákmunka, munkaszerződés, pályaorientáció, életpálya-tervezés - A mindennapi ügyintézés területei
7.	A fogyasztóvédelem alapjai	Fogalmak: fogyasztóvédelem, fogyasztói jogok, fogyasztói társadalom, a fogyasztói érdekek védelme, tudatos fogyasztó, fenntarthatóság, ökológiai lábnyom - A tudatos fogyasztói magatartás és a fenntarthatóság kapcsolata

8.	A nagy ellátórendszerek: köznevelés, egészségügy és szociális ellátás	<p>Fogalmak: köznevelés, felsőoktatás, szakképzés, egészségügyi rendszer, társadalombiztosítás, szociális ellátás, családtámogatás, kórház, rendelőintézet, szakorvos, háziorvos;</p> <ul style="list-style-type: none"> - A szociális ellátás szerepe és a társadalmi szolidaritás fontossága - Egy szociális ellátórendszer működésének bemutatása
----	---	--